

באוצר החיים

פרשת פנחס

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנו קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y. 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

עימוד ע"י ש.ה. 845-426-3347

פרשת פנחס

הקשר והיחס לאבות - רק כשהולכים בדרכיהם

כיום הזה כל אחד מתגאה לאמר שהוא מתייחס אחר צדיק זה והוא נכדו של צדיק זה, בו בזמן שאין לו כל קשר ושייכות עם אבותיו הקדושים.

כי זה שהוא משתייך בגופו דור אחר דור עד אותו צדיק זה אינו כלום, כמו שלא יצוייר לומר בבעלי חיים שהם מתייחסים אחר אבותיהם ואבות אבותיהם. כדאיתא בגמ' (יבמות ס"ב ע"ב) עבד אין לו חיים, דכתיב שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור, ופריך ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים עבדים, ומשני כפר בן בקר, ע"כ. שאין זה נחשב כחם הבן אל האב, אלא שכן הוא מדרך הטבע שבעל חי זה נולד מבעל חי זה, ואין שייך בהם שום מושג של קשר והתייחסות.

עיקר היחוס הוא יחוס הנשמה, ששורשי הנשמה מקושרים זה בזה בקשר נפשי, וכדי שיהיה קשר נפשי הוא רק כשאוחז מעשי אבותיו בידיה והוא זרע קודש ההולך בדרכי אבות.

קשר לאבות – כשהולך בדרכיהם

על כן איתא במדרש (עיין ב"ר ע"ו ג) כל ההולך בדרכי אבות אני מתקומם עליו בזכות אבות, כי רק כשהולכים בדרכי אבות יש לנשמתו קשר והתייחסות לנשמת אבותיו הקדושים. ואם אינו אוחז מעשי אבותיו בידיה אין לו התייחסות וקשר גם עם אביו מולידו.

כמו שמצינו שישמעאל אינו מתייחס אחרי אברהם אע"פ שהיה בנו, וגם כי ביצחק

ויולד לאהרן את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר.

נראה לומר ביאור הענין שלא היו בנים לנדב ואביהוא.

סיפור: אין איין האר

נקדים מה שסיפר כ"ק אאמו"ר זי"ע שפעם נפל זקה"ק מצאנו זי"ע למשכב, והיה מסוכן מאד בחליו, ובכל תפוצות ישראל הרבו להעתיך רחמים בעבורו, והרבו בתעניות ובתפילות בבתי כנסיות ובתי מדרשות. הגאון ר' יוסף שאול זצ"ל בעל השואל ומשיב גזר תענית על כל תושבי לעמבערג, וציוה לסגור את כל החנויות, ואסר בעשיית מלאכה כמו בתשעה באב. כשזקה"ק זי"ע שב לאיתנו אמר שיהודים פעלו בעבורו לטובה.

ושמע כ"ק אאמו"ר זי"ע מפה קדשו של זקה"ק זי"ע שאמר, שבעת חליו, כשראה שהוא במצב מסוכן, התחיל לערוך את חשבון נפשו לראות אם הוא מקושר באבותיו הקדושים, ואמר זקה"ק זי"ע: ראיתי שאני תולה בזקה"ק החכם צבי בכחוט השערה (אין איין האר), ונאנח זקה"ק, וחזר ואמר: אין איין האר, אין איין האר.

יחוס – רק כשיש קשר רוחני

כי היחוס אינו דבר פשוט בלבד ואין זה רק הקשר הגשמי, ואם זקה"ק זי"ע אמר שהוא תולה בחכם צבי בשערה אחת, אנו מה נעני אבתריה.

הגיע למקום גבוה כל כך ועדיין לא בא לשלימות תיקונו, עוד היה לו איזהו שייכות וקשר עם אביו, אבל בשנה זו שאבי התעלה לדרגה גבוהה יותר, וכבר השלים וזיכך עצמו ובא אל היכלו ואל מקום מנוחתו ותיקונו, ולאידך גיסא אני ירדתי מטה מטה והרביתי לחטוא ולא היה רגע בלי פגע, הרי נתרחקתי ממנו ביותר ואבדתי הקשר והשייכות לאבי.

ולכן מתענה וחוזר בתשובה ומקבל על עצמו להתנהג מהיום והלאה בקדושה ובטהרה, ומרבה בתורה ובמעשים טובים, כדי שלא ינתק הקשר עם אביו ויוכל להמשיך להיות בקשר עמו. ועל ידי שלומד תורה הוא מקשר את נשמתו עם אבותיו הקדושים.

נמצא שענין היארציית אינו שהוא עושה טובה לאביו, אלא שעושה טובה לעצמו, שלא ינתק החבל הקושר אותו עם אבותיו, ויוכל להמשיך להשתייך לשורש אבותיו. וכן בכל שנה ושנה ככל שאביו מתעלה יותר עליו ג"כ להתעלות יותר, ואם לא ימשיך להתעלות יחד עם אביו אלא אדרבה ירד למטה, לא יוכל להתקשר עוד עמו.

הדברים עמו. הלה שמר את הפיתקא אתו וציוה לשומו בין התכריכים.

לאחר עשרים שנה שנפטר האדם הזה לבית עולמו התגלה אל הרה"ק הרר"מ מטשערנוביל וסיפר לו דברים כהוייתן מה שקרה אתו, שכשהגיע לעולם העליון אחז בידיו את הפיתקא שמסר לו, ולא הניחו מידי בטענה שיש לו אגרת שלוחה מהרה"ק מטשערנוביל אל אביו והוא צריך למסור האגרת, אבל כיון שהוא נתחייב בדינו לא רצו להניח לו לבוא אל הרה"ק ר' נחום, ולאידך גיסא טענו שיש לו זכות גדולה שהציל את הרה"ק מטשערנוביל, עד שפסקו בבית דין של מעלה שלא יעשו לו כלום, ויניחו לו

יקרא לך זרע (בראשית כ"א י"ב) ולא כל יצחק (סנהדרין נ"ט ע"ב), כי גם עשו אינו בכלל זרעו של יצחק כיון שלא אחז בדרכי אבותיו.

ענין יום היארציית

על כן מנהג הוא בכל תפוצות ישראל שאוחזים את יום השנה (יארציית) לפטירת האב והאם ליום גדול וחשוב, ומתענים ביום זה ומרבים בתלמוד תורה ובמעשי צדקה, ומתפללים לפני התיבה ואומרים קדיש, ואפילו אנשים מגושמים נוהרים בכך.

ונראה לומר הטעם לזה, דהנה ידוע שבכל שנה נשמת האדם עולה למדרגה גדולה יותר, כידוע מהאר"י הקדוש (טעמי המצוות פרשת ויחי, ובשער הגלגלים הקדמה כ"ב) על מארז"ל (עדות פ"ב מ"י) משפטן של רשעים בניהנם י"ב חודש, שבכל שנה ושנה ביום השנה לפטירת האדם דנים אותו מחדש בבית דין של מעלה, ומשנה לשנה הוא מתעלה למדרגה יתירה.

על כן ביום היארציית האדם עושה את חשבון נפשו שאולי בשנה שעברה שאביו עדיין לא

א. את בניו לא ידע / מעשה בהרה"ק הרר"מ מטשערנוביל זי"ע

מסופר על הרה"ק ר' מרדכי מטשערנוביל זצוק"ל שהיה פעם שרוי בצרה ואיזה אדם עשה לו טובה גדולה והציל את חייו, ובשכר זאת נתן לו פיתקא שלאחר מאה ועשרים ימסור פיתקא זו לאביו הרה"ק ר' נחום מטשערנוביל זצוק"ל, וכתב בפיתקא שהיות ואדם זה המוסר כתב זה עשה לי טובה גדולה, על כן אבקש ממך שכשיבוא אליך תראה לעשות לו טובה שיוכל להיכנס למקום שורש מחצבתו.

וביקש הרה"ק ר' מרדכי מאותו אדם שלאחר שיגיע למקום מנוחתו יחזור אליו לספר איך היה השתלשלות

אבל זולת זאת אי אפשר להשתייך אל האבות רק אם הולכים בדרכי אבות, כי עיקר שורש הנשמה הוא הקדושה, ובקדושה העליונה יש קירבה ושייכות לנשמה אחת עם חברתה, ועל כן מי שבניו אינם כהוגן אין לו שייכות אתם ואינם מתייחסים אחריו כלל ולא קיים מצוות פרו ורבו בשלימות.

נדב ואביהוא לא יכלו להתקשר

לבניהם

לכן נדב ואביהוא לגודל מעלתם ומדריגתם שהיו גדולים יותר ממושה ואהרן, אזי "ובנים לא היו להם" כי להם לא היו יכולים להתייחס ולהתקשר אתם, ואף שגופם היה יכול להוליד

וכי אינך זוכר מבנך שהוא בעולם הזה, עד שמתוך הדברים התחיל ליזכר שיש לו בן בהאי עלמא, וכשראה הפיתקא שהוא מבקש ממנו שיעשה טובה לאדם זה, אמר לו שילך למקום פלוני ויאמר שם שר' נחום ציוה שיכניסו אותו, ואכן הכניסו אותו מיד להיכלו ושב אל מנוחתו.

מיד נזכר שהרה"ק הרר"מ מטשערנוביל ביקש ממנו שיבוא לספר לו את כל אשר קרהו, ומיד בא אליו לספר לו את כל הדברים. מעשה זו צריך ללמוד ולהבין היטב, ואין אלו סיפורי דברים בעלמא, וטובא גניז בכל אות שבסיפור זה.

עכ"פ רואים מעובדא זו שהצדיקים נתעלים כל כך בעולם העליון עד שאין להם שייכות עם בניהם שנמצאים בעולם הזה, וכמו שאומרים בפיוט לשבועות שבגן עדן אין הבן יושב במחיצת אביו, והאי עלמא הוא עולם האמת שאין שייכות לאב עם הבן כי אם לפומא דעבידתא עבידנא מטללתא, וכדי שיוכלו להשתייך עם אבותיו הקדושים צריך להיות ראויים לכך.

רק אברהם יצחק ויעקב שייכים לכל

אמנם לאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב יש שייכות לכל אדם מישראל, ואף שאיבד את הקשר עם אבותיו וזקניו, מכל מקום האבות הקדושים פעלו בתפילתם שכל בני ישראל ואפילו הגרועים שבגרועים כל שהוא מזרע אברהם יצחק ויעקב יהיה להם שייכות אתם, והקשר אתם אינו נפסק ואינו מתנתק לעולם.

ועל כן יכולים לומר אלוקי אבותינו, ולחד מ"ד (עין ר"ש ביכורים פ"א משנה ד) גם גר יכול לומר אלוקי אבותינו, ועל זה ארוז"ל (ברכות ט"ז ע"ב) אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבע.

להגיע אל הרה"ק ר' נחום, וכמו שאמרו בגמ' (חגיגה ט"ו ע"ב) גבי אחר לא מידן לדידיניה ולא לעלמא דאתי ליתי, ולאחר שימסור המכתב אל הרה"ק ר' נחום יראו מה לעשות בדינו.

או אז התחיל לחפש את ר' נחום, ועשרים שנה חיפש אותו מקצה העולם ועד קצהו ולא היה יכול למצוא אותו, וכל נשמה ורוח שפגש שאל אותם אם יודעים איפה נמצא הרה"ק ר' נחום ולא יכלו לענות אותו. עד שריחם עליו הקב"ה ואמר לצרותיו די, ועמדה לו זכות זה שהציל את הרה"ק מטשערנוביל, ומלאך אחד אמר לו שידוע לו שר' נחום צריך לעבור בעוד זמן מה במקום פלוני ושם יוכל לפגוש אותו.

בשמעו כן מיהר ללכת למקום ההוא, וראה שם הרבה נשמות הממתינים לראות איך שהרה"ק ר' נחום יעבור שמה, וגם הוא נעמד שם ביניהם. לפתע נשמע קול המולה שר' נחום עובר כעת, וכשהרה"ק ר' נחום עבר התחיל לצעוק לו: רבי, יש לי בעבורך אגרת שלוחה מבנך! נעמד הרה"ק ר' נחום ואמר לו אינך דובר אמת שהרי אין לי כלל בן, והלה התחיל לבכות

בנים, אבל לא היו יכולים להתקשר לשורש נשמתם.

ואיתא בספה"ק (עיין באור החיים הקדוש ויקרא ט"ז א' ד"ה או) שמייתתם של נדב ואביהוא היה על ידי שכשנכנסו לפני ולפנים נדבקו בעצם האור אין סוף ומתו במיתת נשיקה, וזשאה"כ (ויקרא י"ב)

וימותו לפני ה' היינו על ידי שדבקה נשמתם באור ה', ומי שהוא במדריגה גבוהה כזו אי אפשר להתניחם אחריו.

בזה יפורש הפסוק (במדבר ג' ד) **וימת נדב ואביהוא לפני ה'**, וכיון שגדלה מעלתם כל כך, ע"כ **ובנים לא היו להם**.

משיעור חורש"י פנחס תשל"א

לבקש מהשי"ת שיזכה ללמוד ולהתפלל ולקיים מצוות כדת

שונים ומשונים לרפות ידים לבלתי יתלהב כראוי בעבודה שבלב זו תפילה.

לנוכח הקשיים העצומים ניצב האדם, הקרוץ מחומר עכור, כשהוא חסר אונים לגמרי, משתאה ומחריש, בלי לדעת איך יוכל בשר ודם לעמוד נגד כל אלה, כמו שכבר אמרו חז"ל (קידושין פא), חזי דאת נורא ואנא בישראל.

העצה: להתחנן להשי"ת

עצה טובה לזה, שלפני כל מצוה שהאדם מקיים לפני ה', ישפוך שיחו בתחנונים ויוריד כנחל דמעה, שהשי"ת יהיה בעזרו, שיוכל להוציא מחשבתו אל הפועל ולקיים המצוה כראוי.

מטעם זה תקנו חז"ל (ברכות ד:) לומר לפני תפילת שמנה עשרה, את הפסוק (תהלים נא, יז), ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, כי רק בכח בקשה מיוחדת זו יוכל להתפלל בלי נסיונות ומניעות. רבינו יונה (ברכות ג; הובא בית יוסף, אורח חיים, סימן קיא) כתב על אמירת פסוק זה קודם שמונה-עשרה,

וידבר משה אל ה' לאמר, יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם.

המפרשים דקדקו על תיבת "לאמר", שאין לו משמעות, כי הלא השי"ת לא נדרש לומר ולמסור את הדברים הלאה.

מניעות ומכשולות לפני כל מצוה

הדברים יתבארו על פי מה שכל אדם יכול לראות ולהרגיש בעצמו בעת עבודתו את בוראו, שלפני כל מצוה שהוא עומד לקיים וקודם שפותח את הגמרא ללמוד, מתייצבים נגדו היצר הרע והסטרא-אחרא בכל תוקף גבורתם, בכל הכוחות והאמצעים שעומדים לרשותם ובכל מיני דרכים ואמתלאות, לבטלו מלימוד התורה ומקיום המצוה.

גם לפני שהאדם פותח פיו להתפלל אל בוראו, מתגברים עליו הררי נסיונות, צצים בפניו תלי תילים של מניעות ועולים במוחו דחיות ותירוצים

בקשה מיוחדת – "והערב נא"

מטעם זה התקינו חז"ל (ברכות יא:) בברכת התורה, מיד אחרי שמברכים על לימוד התורה, להוסיף כחלק מהברכה, את הבקשה, והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפינו.

כוונת הבקשה, שהתורה תהיה ערבה ומתוקה בפינו, שתהיה לנו הנאה וקורת-רוח מהלימוד, עד שלא יעלה על דעתנו לעזוב את הגמרא בשביל הבלים של שינה ואכילה, או גרוע מכך, ביטול הזמן.

על זה יעצו לנו חז"ל (נדה ע), מה יעשה אדם ויחכם וכו', יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו.

לאמר תהלים קודם התפלה

מטעם זה נהגו ראי' ה' וצדיקים, לומר כמה פרוי תהלים קודם התפלה. גם פשוטי עם היו מקפידים לומר עשרה, או לכל-הפחות חמשה, מזמורי תהלים, וללמוד דף גמרא ותוס' קודם התפלה, כדי להתכונן לעמוד בתפלה ראויה, שתתקבל לרצון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

תפילה קודם התפלה, היא הכנה לתפלה, בדומה לאדם המקיש על דלת חבירו ומבקש רשות להיכנס לפני ולפנים. תפילה הבאה אחרי הכנה, היא בגדר מצוה גוררת מצוה ומקובלת טפי. גם ההתעטפות בציצית ולבישת תפילין קודם התפלה, הוא בגדר הכנה לתפלה, והכל במטרה שנוכל להתפלל גוף התפלה בצורה ראויה.

א"א לכוון כשמתפלל מיד בקומו

זהו דרכם כסל למו של פשוטי-עם, שמיד כשמתעוררים משינתם, כשבקושי מספיקים

שדוד המלך התפלל לבורא, תסייעני שאוכל לכוין בתפילתי ולספר מעלליך כדי שתהא תפילתי מקובלת וכו', עכ"ל עיי"ש.

תפלה קודם התפלה

כן אמרו חז"ל (ברכות ב) על חסידים הראשונים, שהיו שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים. הכוונה, שבאותה שעה עצמה התפללו ובקשו מאת השי"ת, שבשעת התפלה לא יטרדו מחשבות זרות את מוחם ויוכלו לכוון באמת ובתמים, לשאת לבבם אל כפים אל א-ל שבשמים.

דרכו של יצר הרע, להכניס באדם מחשבות זרות דווקא בשעת התפילה. לכן צריך האדם להקדים לתפילה בקשה מיוחדת מאת השי"ת, שיעזרהו להתפלל בכוונה ראויה.

רק כשפותח הנמ' מתעייף

הדברים אמורים גם לגבי לימוד התורה, כי בכל עיסוק אחר, שאינו נוגע לעבודת ה', יכול האדם לעמול שעות רבות, בלי שום הפסקה למנוחה ובלי להרגיש רפיון או עייפות, כמו אם יתנו לאדם למנות שטרי כסף, או כשיבלה זמנו בימי החנוכה לשחק קוויטלעך, שאז לא יתן תנומה לעפעפיו כל הלילה, אבל כשרק יפתח את הגמרא ללמוד, יעצמו עיניו ותרדמה תיפול עליו.

כך מובא במדרש (אסת"ר ג, ט), יתיב ומשתעי כל יומא ולא לעי וקם לצלאה והוא לעי, יתיב ומשתעי כל יומא ולא לעי יתיב למיתנא ולעי. הכוונה, שאדם מרגיש עייפות רק כשמגיע לתורה ותפילה, בעוד לשאר עניני העולם אינו מרגיש חולשה ועייפות.

להלכיש בגדיהם, כבר עומדים בתפלה בבית הכנסת.

איך פלא שבמשך התפלה הם מחשבים חשבונות עסקיהם, ממחרים לסיים התפלה ונחפזים לעבודתם, בלי להתעמק בזה שאומרים ברוך אתה ה', בלשון נוכח, ובלי להשריש בקרבם צוואת רבי אליעזר (ברכות כח:), וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים.

בזה יובנו דברי משה רבינו (דברים ג, כג-כד), ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, שתיבת "לאמר" נראה מיותר. אלא שמשה רבינו ביקש בקשה מיוחדת מהשי"ת, שיוכל לומר תחינתו אליו ושמן השמים יסייעוהו ויתנו לו רשות להתפלל, כי רק באופן כזה ידע שתפילתו תתקבל. כך עמד משה בתפלה, עד שהקב"ה השיבו, אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, כי לא קיבל רשות להוסיף להתפלל עוד והוכרח להפסיק.

מחשבותיו משוטטות – סימן שאין תפלתו רצויה

סימן זה יהא מסור ביד כל אדם, שאם בשעת התפלה אינו יכול להסיר מלבו כל דברי העולם, לטהר ולקדש מוחו ולחשוב כל דיבור קודם שיוציאנו מפיו, להבין לכל-הפחות פירוש המילות, סימן שתפלתו אינה מקובלת ואינה עולה לרצון, כי מן השמים דוחים אותו ואת תפלתו.

אם האדם עשה הכנה ראויה והקדים תפילה ובקשה אל השי"ת, יש באפשרותו לבא לידי

לימוד התורה ותפילה בשלימות, אבל אדם שאינו ראוי לקיים המצוה, כי אינו מקדים לבקש שיזכה לסיוע דלעילא לקיים מצוה זו, לא יוכל להתגבר על המכשולות והתקלות שהיצר הרע יערים בפניו. כל דבר קטן יהיה נדמה בעיניו כהר, בעוד מניעות חמורות וקשות מאלו, לא ימנעו אותו מעבודתו לפרנסתו ולשאר הבלי עולם הזה.

הוא יוכל לעמוד כל היום בחנותו, לעבוד עבודת פרך בלי להרגיש שום עייפות, אבל כשרק יפתח את הגמרא, יצטרך להתאמץ ולעשות תחבולות שונות, שלא ירדם, עד שכל שורה בגמרא תעלה לו במסירות נפש.

ביאור מלת "לאמר"

בזה נשוב לבאר הפסוק בפרשה שפתחנו בו, וידבר משה אל ה' לאמר, על דרך שפרשנו מקודם הפסוק, ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, שמשה רבינו הקדים ואמר בקשה מיוחדת, על כך שגוף תפילתו תתקבל.

לפן נכתבה גם כאן תיבת "לאמר", כי משה רבינו ידע שהוא עומד לבקש מהשי"ת בקשה חשובה ונחוצה, שיעמיד רועה נאמן לבני ישראל, לכן הקדים תפלה מיוחדת, לבקש שהשטן לא יבלבל מחשבתו וימנע ממנו להתפלל ושתהא תפילתו שגורה בפיו. זהו הכוונה, וידבר משה אל ה' לאמר, שביקש מהשי"ת כח שיוכל לאמר ולבקש, יפקוד ה' וגו', והבן.

משיעור חורש"י פנחס תשמ"ג

כל נצחונות ישראל במלחמותיהם - למעלה מדרך הטבע

הכנעני והחתי והאמורי והפרזי והחוי והיבוסאי אל ארץ זבת חלב ודבש, ונאמר (שמות ו) והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי וגו'.

וכשבבשו בני ישראל את ארץ מצרים, לא בזכות שהיו גבורי חיל לוחמים מעולים בשדה הקרב זכו בה, אלא שארון הברית היה מהלך לפניהם, וכשהקיפו את חומת יריחו שבע פעמים נפלה החומה, והכל היה ע"י שהשי"ת נתנם לפניהם בזכות אבותינו ובזכות יוצאי מצרים.

נצחונות ישראל – שלא כדרך הטבע

מעשה אבות סימן לבנים, שלעולם אסור ליהודים להתפתות ולחשוב כי נקח לנו דבר כלשהו בכוחנו וחילינו, כי רק את אשר יוריש לנו אלקינו אותו ננחל, ובכל הגלויות נוכחנו לראות איך שהשי"ת מושיע אותנו מכל צרינו שלא כדרך הטבע.

בבית שני מצינו שנבנה ביהמ"ק בלי מלחמות כלל, רק ע"פ ציוויו של כורש (עזרא א, ג) מי בכם מכל עמו יהי אלקיו עמו ויעל.

כן בגלות יון נמסרו רבים ביד מעטים וגבורים ביד חלשים. ובמדרש חשמונאי כתוב שיהודה המכבי צוה לאסוף מחנה ונאספו אליו מאה אנשים והיו מצפים להרי מזרח אולי יבואו להם עכו"ם פרסיים לעזרתם, ומתתיהו הזקן כעס עליו למה הרבה להביא אנשים רבים כ"כ, אף שלעומתם עמדו מחנה היוונים אשר מנה קרוב לאחת עשרה מליוני אנשים, וגער בו באומרו וכי אינך מאמין בה' אלקי ישראל שאין מעצור לפניו להושיע הן רב למעט, די לנו לצאת למלחמה אני

אך בגורל יחלק הארץ לשמות מטות אבותם ינחלו.

ברש"י, לשמות מטות אבותם, אלו יוצאי מצרים כו', כיצד שני אחים מיוצאי מצרים שהיו להם בנים בבאי הארץ, לזה אחד ולזה שלשה, האחד נטל חלק אחד והשלשה נטלו שלשה שנאמר לאלה תחלק הארץ וכו', ע"כ. וצ"ב מה שנחלקה הארץ לפי יוצאי מצרים.

לא בחיל ולא בכח

נראה שההוראה בזה היא לאפוקי מדעת הרשעים האומרים כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ובא ללמדניו שאין כיבוש הארץ תלוי בריבוי החיל וכלי המלחמה.

אי"לו היו מחלקים את הארץ לפי יוצאי צבא, כמו שיש טועים לחשוב כי יוצאי צבא פירושו היוצאים למלחמה, היו צריכים לחלק לכל איש צבא את חלקו, ולא לפי יוצאי מצרים.

אמנם חלילה לומר על בני ישראל שהיתה להם הוה אמינא כי הארץ ירושה היא לנו בזכות יוצאי הצבא שנלחמו למענה, כי בני קל חי הקדושים יודעים כי לא בכח יגבר איש ורק שהשי"ת נתנם בידיהם.

בזכות יוצאי מצרים זכו לא"י

עוד בהיות בני"י במצרים כאשר עבדו עמם בחומר ובלבנים עבודת הפרך על אף שהיו הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז (ילקוט בשלח רמז רל"ד) עכ"ז נאמר ונצעק אל ה' אלקי אבותינו (דברים כו ז), שנוכרו בהשי"ת וקראו אליו, ואכן נכמרו רחמיו ית' על בני ישראל, כמו שהבטיח להם (שמות ג, יז) אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ

ובני, מיד ריחם השי"ת עליהם והשביע את המלאכים שכאשר יורו היוונים חיצים אל היהודים יזרקו אותם המלאכים בחזרה אל המורים אותו, ובין רגע לא נותר מהיוונים מאומה.

בן בגלות מדי, בימי המון היה ג"כ שלא כדרך הטבע. כל הישועות שעוזר השי"ת לבני ישראל הם שלא כדרך הטבע.

אמונה – יסוד היהדות

הראשון מיסודי היהדות היא האמונה, ובדור הזה ובזמן הזה עיקר העיקרים ושלימות האיש הישראלי שלא להתפתות אחר הפתאים והרשעים שרוצים לומר שהכל מתנהג ע"פ טבעיות.

וצריך לשנן ולדעת כי לישועתך קוינו כל היום, רק להשי"ת ולא לטבעיות, כי השי"ת הוא הבורא ומנהיג לכל הברואים, ומבלעדיו אין מאומה.

בזכות אמונה זוכים לישועה

בספה"ק כתבו (עי שו"ת חכם צבי סי' י"ח) שהטבע בגימטריא אלקים, ורומז כי כאשר נמשכים אחר הטבעיות ותולים הכל בה שולטת רח"ל מדת הדין, משא"כ כאשר אומרים אנא ה' הושיעה נא, ובוטחים רק בהשי"ת, ויודעים כי אנו

בכוחינו א"א לנו לעשות מאומה והכל היא מתנת אלקים, ורק לה' הישועה ומצפים לישועה, עוזר לנו הקב"ה ומושיע אותנו.

בשמו"ע אנו אומרים כי לישועתך קוינו כל היום ומצפים לישועה, וזקה"ק מצאנו התרעם פעם על מי שעבר לפני התיבה ואמר ומצפים לישועה, ובהדמנות אחרת שמע כ"ק אאמו"ר מפ"ק איך שאמר בעצמו ומצפים לישועה, והדברים עתיקין.

ואני מפרש לעצמי הכוונה בזה כי לישועתך קוינו כל היום ולהכי ומצפים לישועה, זכות אחת יש בידי אשר לישועתך קוינו כל היום, ובזכות זה אני מצפה לישועה, שבא חבקוק והעמידו על אחת שנאמר (חבקוק ב) וצדיק באמונתו יחיה (מכות כד, א).

חלוקת הארץ לפי יוצאי מצרים

לכך בחלוקת הארץ חילקו לפי יוצאי מצרים, להורות להם שלא נכבשה הארץ לפניהם בגלל שהיו עמהם גבורי חיל וכדו', כי אין מעצור לה' להושיע אפילו כשאין אפילו יוצא צבא אחד, אלא הכל היה בזכות יוצאי מצרים שלא שכחו מהשי"ת וקראו אליו בצר להם, וא"כ מגעת הארץ להם, ולכן חילקו את הארץ לבאי הארץ לפי החשבון של יוצאי מצרים דייקא.

משיעור חורש"י פנחס תשל"ג

התוכן:

הקשר והיחס לאבות - רק כשהולכים בדרכיהם

סיפור: אין איין האר / יחוס - רק כשיש קשר רוחני / קשר לאבות - כשהולך בדרכיהם / ענין יום היארצייט / רק אברהם יצחק ויעקב שייכים לכל / נדב ואביהוא לא יכלו להתקשר לבניהם

לבקש מהשי"ת שיזכה ללמוד ולהתפלל ולקיים מצוות כדת

מניעות ומכשולות לפני כל מצוה / העצה: להתחנן להשי"ת / תפלה קודם התפלה / רק כשפותח הגמ' מתעייף / בקשה מיוחדת - "והערב נא" / לאמר תהלים קודם התפלה / א"א לכוון כשמתפלל מיד בקומו / מחשבותיו משוטטות - סימנשאין תפלתו רצויה / ביאור מלת "לאמר"

כל נצחונות ישראל במלחמותיהם - למעלה מדרך הטבע

לא בחיל ולא בכח / בזכות יוצאי מצרים זכו לא"י / נצחונות ישראל - שלא כדרך הטבע / אמונה - יסוד היהדות / בזכות אמונה זוכים לישועה / חלוקת הארץ לפי יוצאי מצרים

